

ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM FAKÜLTESİNDE YER ALAN BİLGİSAYAR DERSLERİNİN İŞLEYİŞİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ¹

Oğuz ÇETİN

Yrd. Doç. Dr., Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi, oguz.cetin@windowslive.com

Betül ÖZKURT

Lisans Öğrencisi, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi, betulozkurt5@gmail.com

Muhammed DEMİR

Lisans Öğrencisi, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi, muhammed_demir90@hotmail.com

ÖZET

21. yüzyılın toplum hayatında meydana getirdiği değişimlere bağlı olarak formal normlarda birey yetiştirilmesiyle doğrudan ilişkili olan eğitim kurumlarında odak noktasında bulunan öğretmenlerin teknolojiyi kullanabilen bireylerin yetiştirilmesi boyutunda rehberlik sağlamaları gerekmektedir. Bu noktada öğretmenlerin hizmet öncesi dönemde lisans eğitimleri sırasında almış oldukları eğitim, teknoloji yeterliliklerinin sağlanması açısından önem arz etmektedir. Eğitim fakültelerinde teknoloji yeterliliğinin geliştirilmesine yönelik olarak öğretmen adayları Bilgisayar I ve Bilgisayar II derslerini iki yarıyıl boyunca almaktadırlar. Bu bağlamda, bu çalışmada öğretmen adaylarının görüşleri alınarak Bilgisayar derslerinin niteliğine, işleyiş sürecine ve bu derslerden elde edebilecekleri kazanımlara yönelik bir betimleme amaçlanmıştır. Nitel olarak yürütülen çalışmanın, araştırma grubunu 2012-2013 Eğitim Öğretim yılında Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde çeşitli programlarda öğrenim görmekte olan 227 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarına katıldıkları Bilgisayar derslerinin sonunda, dersin niteliğine, işleyiş sürecine ve kazanımlarına yönelik görüşlerini yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir. Yazılı metinlerden elde edilen veriler "Strateji", "Hedef", "İçerik", "Yöntem" ile "Ölçme ve Değerlendirme" genel kategorileri kapsamında ele alınmış ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışma sonunda öğretmen adaylarının bu kavramları içselleştirmedikleri ve birbirleriyle karıştırdıkları, "Yöntem" ile "Ölçme ve Değerlendirme" boyutlarında diğer boyutlara göre alan yazındaki bu boyutların karşılığı olarak ortaya konulan etkinliklere daha fazla vurgu yaptıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: Öğretmen Eğitimi, Öğretmen Adayları, Teknoloji, Temel Bilgi Teknolojileri, Bilgisayar Dersi.

TEACHER CANDIDATES' VIEWS ON THE FUNCTIONING OF COMPUTER COURSES IN THE FACULTY OF EDUCATION

ABSTRACT

Developed due to changes in community life brought by the 21. Century, in the educational institutions, which are directly related with the education of individuals, the teachers should guide the individuals in using these technologies. At this point, education teacher candidates receive during their undergraduate work have an importance to increase their technology

¹ Bu çalışma, 05-07 Eylül 2013 tarihleri arasında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde düzenlenen 22. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

competences. In faculties of education, the teacher candidates take Computer I and Computer II courses for two semesters to develop this technology competences. In this context, by taking the views of the teacher candidates, it was aimed to give a description of the quality, functioning process and objectives of the computer courses they attended. The study group of this qualitative study is made up of 227 teacher candidates studying at various departments of the Nigde University's Faculty of Education during the 2012-2013 academic year. The teacher candidates were asked to express their views on the quality, functioning process and objectives of the computer courses they attended in writing. The data obtained from the written texts were grouped under general categories titled "Strategy", "Objective", "Content", "Method" and "Assessment and Evaluation", and were subjected to content analysis. At the end of the study, it was found that the teacher candidates did not internalize these concepts. Also, it was found that in the "Method" and "Assessment and Evaluation" categories, where candidates confuse these two categories with each other, compared to other categories candidates put emphasis on the activities that come out as the equivalent of these categories in the literature.

Keywords: Teacher Education, Teacher Candidates, Technology, Basic Information Technologies, Computer Courses.

GİRİŞ

Hiç kuşkusuz hipermedya ürünlerin bireylerin evlerine kadar girdiği ve etkin bir şekilde kullanıldığı günümüzde, teknolojinin hızla gelişmesi, üretilen bilgi miktarındaki artış, bilginin öneminin kavranması ve bilgi bağımlılığının artışı ile farklı bir toplum anlayışı ortaya çıkmıştır. Alan yazında ifadesini bulan "dijital göçmen" denilen kuşaktan "dijital doğan" kuşağa bir geçiş olmuş (Özarslan, Çetin ve Sarıtaş, 2013), teknolojik gelişmeler bilginin işlenmesi, depolanması, erişimi ve iletimi alanlarına yansımış, mesafe olgusu değişmiş ve dünya küresel bir köy haline gelmeye başlamıştır (Kurbanoglu ve Akkoyunlu, 2001). Bu durum, bireylerin teknolojiyi ve teknolojiden hayatını kolaylaştıracak şekilde yararlanmayı bilmelerini ve teknolojik gelişmeleri anlamalarını gerektirmektedir (Bacanak, Karamustafaoğlu ve Köse, 2003). Dolayısıyla teknolojik gelişmelerin meydana getirdiği değişimlere bağlı olarak teknolojiyi kullanabilen bireylerin yetiştirilmesi zorunluluğunu da ortaya çıkmaktadır.

Teknoloji en genel anlamda kazanılmış yeteneklerin işe koşulmasıyla doğaya egemen olmak için gerekli işlevsel yapılar oluşturma şeklinde ifade edilmektedir (Alkan, 2005). Teknolojiye hâkim olan bireyler ya da toplumlar bilgiye hâkim olacak, gelişimini sağlayarak doğaya da egemen hale gelecektir. Bu bağlamda, teknoloji doğrultusunda bilginin gelişimi ile günümüz toplumlarında -her alanda olduğu gibi- eğitim alanında da köklü reformlar gerçekleştirilmekte ve bilgi üretiminin yüksek boyutlara ulaşmasına zemin hazırlanmaktadır. Bireylerin içinde buldukları teknolojik yapı ile bütünleştirilmesi onların aynı zamanda toplumla bütünleşmesi anlamını da taşımaktadır. Dolayısıyla bireylerin teknolojik gelişmelerle gelişen toplum yaşamına uyum sağlayabilmeleri için gerekli bilgi, beceri ve tutumlara sahip olması gerekmektedir. Bu da bireylerin temel bilgi teknolojilerine (TBT) yönelik olarak -özellikle bilgisayar teknolojilerinin öngördüğü yeterlikleri kazanacağı- gerekli eğitimi alması ile mümkün görülmektedir (Uluğ, 2002; Akt. Yücel ve Devicioğlu, 2011).

TBT görsel, işitsel ve yazılı araçlar olup, bilgiye ulaşmayı veya oluşturmayı sağlayan araçlardır. Bilginin elde edilmesini, depolanmasını ve ağlar aracılığıyla iletimini ve bu bilgilerin kullanımını sağlayan iletişim ve bilgisayar teknolojileri, TBT olarak adlandırılmaktadır (Çubukçu, 2011). TBT bilgi sistemlerinin en önemli ögesi olarak

görülmekte, bu teknolojiler ile birlikte bilgisayar teknolojileri, veri tabanları, alan ağları ve İnternet gibi yeni terimler de kullanılmaktadır (Atılğan, 2006). TBT'nin kayda değer gelişimi eğitim kurumlarının işleyişini hem kolaylaştırmış hem de hızlandırmıştır. Eğitim kurumlarında TBT'nin gerek amaç gerekse araç olarak kullanılması kurumların ölçme değerlendirme sistemlerinde, rehberlik uygulamalarında ve eğitim programlarının düzenlenmesinde okul yönetimlerine olumlu katkılar sağlamaktadır. Bununla birlikte TBT öğrenme-öğretme sürecinde de etkili bir biçimde kullanıldığında, özellikle görsel öğeleri ön plana alarak ve hayatın içinden uygulamalara imkân sağlayarak, daha fazla duyu organına hitap etmekte ve öğretimin etkinliğini artırmaktadır. TBT kapsamında en etkin olarak ele alınan bilgisayar ve İnternet teknolojileri ile bilgiye ulaşımın, bilginin depolanmasının, paylaşılmasının kolaylaşması ve hızlanması, bireylerin kendi kendine öğrenmelerini kolaylaştırmaktadır (Özmen ve Denктаş, 2012). Bu noktada eğitim kurumlarını TBT ile donatmanın yanı sıra, bu teknolojileri kullanabilecek yönetici ve öğretmenlerin de yetiştirilmesi, yönetici ve öğretmenlere teknolojik aygıtların sadece tanıtılması değil teknik becerilerin de kazandırılması gerekmektedir. (Akpınar, 2003; Angeli & Valanides, 2009; Cüre ve Özdener, 2008; Percival & Ellington, 1988). Kruger, Hansen & Smaldino 2000 yılında yayımlamış oldukları makalede bu duruma vurgu yapmakta, eğitimcilerin teknolojiyi sadece çalıştırmayı bilmelerinin yeterli olmadığını; bunun yanı sıra öğrenmeyi etkili bir şekilde destekleyebilmeleri için teknolojiyi daha yeterli bir şekilde kullanmayı bilmelerinin gerekli olduğunu belirtmektedir. Ancak alan yazında hizmet sektöründe etkin olarak görev yapmakta olan öğretmenlerin teknoloji yeterliklerinin düşük olduğuna ilişkin pek çok araştırma bulgusu yer almaktadır (Balkı ve Saban, 2009; Cüre ve Özdener, 2008; Menzi, Çalışkan ve Çetin, 2012; Ottenbreit-Leftwich, Glazewski, Newby & Ertmer, 2010; Sadi ve diğer., 2008; Sang, Valcke, Braak & Tondeur, 2010; Seferoğlu, 2004; Usta ve Korkmaz, 2010; Waight & Abd-El-Khalick, 2007). Dolayısıyla eğitim kurumlarını TBT ile donatmaktan ziyade TBT'nin benimsenerek uygulamaya konmasında birincil rol oynayacak öğretmenlerin de nitelikli olarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle öncelikle öğretmen yetiştiren kurumların genelde eğitim teknolojisi ve özelde yeni bilgi teknolojilerinin kullanımına ilişkin planları olmak zorundadır (Akpınar, 2003).

Öğretmen yetiştiren kurum olan eğitim fakültelerinde teknoloji yeterliğinin geliştirilmesine yönelik olarak öğretmen adayları Bilgisayar I ve Bilgisayar II derslerini ilgili lisans programının ders planlarına göre birinci ya da ikinci sınıfta iki yarıyıl boyunca görmektedirler. Bu derslerde temel donanım ve yazılım bilgileri, işletim sistemleri, MS Office uygulamaları (Word, Excel, Powerpoint, Access) gibi teknik bilgi ve uygulamaların yanı sıra, İnternet kullanımı, bilişim teknolojileri, bilgisayar destekli eğitim, eğitimde çoklu ortam (hypermedia) uygulamaları, uzaktan eğitim uygulamaları, Web tabanlı öğretim, HTML dili ve Web sayfası hazırlama, İnternet ve etik ile gelişen yeni okuryazarlıklara ilişkin daha çok eğitim bilim ve teorisine yönelik içerikler öğretmen adaylarına verilmektedir.

Bilindiği üzere, temel bilgisayar bilgilerini öğrenme; bilgisayarı günlük yaşamında yaşam kalitesini artırabilmek, bilgiye ulaşmak veya eğlence amacı ile kullanabilmek; bilgisayarlarla ilgili yenilikleri izleyip tartışabilmek ve üzerinde yorum yapabilmek; bilişim teknolojilerini belli bir düzeyde karşılaştırabilmek ve takdir edebilmek gibi yeteneklere erişen kişiler kısaca bilgisayar okuryazarı olmuş demektir (Yazıcı, 2006; Akt. Kılınc ve Salman, 2006).

Gelecekte derslerinde TBT'yi, özellikle de bilgisayar ve İnternet teknolojilerini etkin bir biçimde kullanacak olan öğretmen adaylarının teknoloji ve bilgisayar okuryazarı olarak yetiştirilmeleri gerekmektedir. Yukarıda bahsi geçtiği üzere, alan yazında da belirtilen öğretmenlerin teknoloji yeterliklerinin düşük olduğuna ilişkin çalışmalar dikkate alındığında, öğretmen yetiştiren kurum olan eğitim fakültelerinde teknoloji yeterliğinin geliştirilmesine yönelik olarak görülen bilgisayar derslerinin niteliği, işleyişi ve öğretmen adaylarının elde ettikleri kazanımlar önem arz etmektedir.

Bu bağlamda, bu çalışmada öğretmen adaylarının görüşleri alınarak Bilgisayar derslerinin niteliğine, işleyiş sürecine ve bu derslerden elde edecekleri kazanımlara yönelik bir betimleme amaçlanmıştır.

Araştırma kapsamında Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde çeşitli programlarda öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının Bilgisayar derslerinin niteliğine, işleyiş sürecine ve bu derslerden elde edecekleri kazanımlara ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Bu noktada çalışmanın problemi "Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan ve bilgisayar derslerini alan öğretmen adaylarının Bilgisayar derslerinin niteliğine, işleyiş sürecine ve bu derslerden elde edecekleri kazanımlara ilişkin görüşleri nelerdir?" şeklinde belirlenmiştir.

YÖNTEM

Araştırma, betimsel yapıda nitel bir çalışmadır. Nitel çalışmalar gözlem, görüşme, doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, mevcut durumun kendi doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konduğu çalışmalar olarak ele alınmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 39). Araştırmada bir genellemeden ziyade bilgisayar derslerini almış öğretmen adaylarına bu derslerin nitelik, işleyiş ve kazanımlarına yönelik sorular yönelterek, öğretmen adaylarının öznel düşünceleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırma grubunu 2012-2013 Eğitim Öğretim yılında Niğde Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde farklı programlarda birinci ve ikinci sınıfta öğrenim görmekte olan 227 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma grubunun seçiminde grubun yazacak olduğu metinlerde Bilgisayar dersinin işleyişine yönelik görüşler belirtileceğinden, olasılık dışı (amaçlı) örnekleme tekniklerinden ölçüt örnekleme tekniği ile Bilgisayar derslerini tamamlamış öğretmen adayları tercih edilmiş, maksimum çeşitlilik örnekleme ile de bu öğretmen adayları arasından farklı programlarda öğrenim gören katılımcılar belirlenmiştir. Araştırma grubunda yer alan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri programlara göre dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Araştırma Grubunda Yer Alan Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Programlara Göre Dağılımı

Programlar	1. sınıf	2. sınıf	Toplam
Sosyal Bilgiler Eğitimi	91	-	91
Fen Bilgisi Eğitimi	-	85	85
Sınıf Öğretmenliği	51	-	51
Toplam	142	85	227

Bilgisayar derslerini Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Sınıf Öğretmenliği programındaki öğretmen adayları mevcut programlarında 1. sınıfta, Fen Bilgisi Eğitimi programındaki öğretmen adayları ise mevcut programlarında 2. sınıfta almaktadırlar. Dolayısıyla Tablo 1’de de görüleceği üzere bilgisayar derslerini programlarında tamamladıktan sonra katılımcılar araştırma grubuna dâhil edilmiştir.

Araştırmada öğretmen adaylarına katıldıkları Bilgisayar derslerinin sonunda, dersin niteliğine, işleyiş sürecine ve kazanımlarına yönelik görüşlerini ortaya çıkarmak amacı ile beş açık uçlu sorudan oluşan bir form geliştirilmiştir. Hazırlanan formda bulunan ve yazılı yanıt gerektiren sorular eğitim bilim ve teorisi açısından ders sürecine yönelik olarak dikkate alınması gereken “Strateji”, “Hedef”, “İçerik”, “Yöntem” ile “Ölçme ve Değerlendirme” kategorilerinde sınıflandırılmıştır. Aşağıda görüş formunda yer alan sorular görülmektedir.

- *Bilgisayar dersini bir öğretmen olarak siz yürütüyor olsanız dersin niteliğini arttırmak için seçeceğiniz öğretim stratejiniz ne olurdu?*
- *Bilgisayar dersi çerçevesinde öğretmen olarak belirlemiş olduğunuz ders hedefleri nelerdir? Açıklayınız.*
- *Size göre bilgisayar dersi kapsamında öğretmen adaylarına sunulan içerik nasıl olmalıdır?*
- *Bilgisayar derslerinin işleyişini etkili kılmak ve öğrencilerde istenilen kazanımları oluşturmak için hangi yöntemlerin kullanılması daha etkili olacaktır?*
- *Bilgisayar dersini bir öğretmen olarak siz yürütüyor olsanız dersin kazanımlarını yordamak için ölçme ve değerlendirme boyutunda nelere dikkat edersiniz?*

Öğretmen adaylarına formda yer alan sorular ile ilgili görüşlerini yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir. Öğretmen adaylarının yazmış oldukları metinlerden elde edilen veriler içerik analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Bilindiği üzere, “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirlerine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmesiyle birlikte anlaşılır biçimde düzenlenerek yorumlanmasıdır” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 227). Bu amaçla, içerik analizinde her soruya ait öğretmen adaylarının vermiş oldukları yazılı yanıtlar sırasıyla içeriğin anlam boyutu dikkate alınarak sınıflandırılmıştır. Öğretmen adaylarının dersin niteliğine, işleyiş sürecine ve kazanımlarına yönelik görüşleri daha önce de ifade edildiği üzere beş genel kategori çerçevesinde ele alınmıştır. Genel kategoriler, “Strateji”, “Hedef”, “İçerik”, “Yöntem” ile “Ölçme ve Değerlendirme” şeklinde düzenlenmiştir. Güvenirlik için, sorulara verilen yanıtların çözümlenmesinden sonra elde edilen sayfalarca veri belirli kategorilerde kodlanmıştır. Kodlama işlemi değişik zaman aralıklarında tekrarlanmıştır (Türnüklü, 2001). Alt kategoriler bazında toplanan görüşlerin yüzdeleri sayısal olarak ifade edilip yorumlanmıştır.

BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulguların verilisinde öğretmen adaylarının yanıtlarından benzer olanlar kategorilere ayrılmış, sadece dikkat çekici olan yanıtlar frekans ve yüzde olarak verilmiştir.

Strateji Boyutundaki Görüşler

Öğretmen adaylarının bilgisayar dersinin niteliğine, işleyiş sürecine ve kazanımlarına yönelik “Strateji” genel kategorisi boyutundaki görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Dersinin Niteliğine, İşleyiş Sürecine ve Kazanımlarına Yönelik “Strateji” Boyutundaki Görüşleri

İfade edilen görüş	n	f	%
Öğrenciyi ve öğretmeni aktif hale getirmek	227	31	13,66
Bilgisayarda bilgi ve beceri artırıcı uygulama yapmak ve konu anlatmak	227	16	7,05
Grup çalışması yaptırmak	227	15	6,61
Öğrencilere sunum yaptırmak	227	13	5,73
Oyun vb. etkinliklerle eğlenilerek ders anlatımı sağlamak	227	12	5,29
Soru ve cevap şeklinde ders işlemek	227	12	5,29
Sunuş, araştırma-inceleme, buluş	227	12	5,29
Hedef ve içeriğe uygun ders yürütmek	227	9	3,96
Öğrenciyle iyi ilişki kurmak ve onu anlamak	227	8	3,52
Görsel öğelerden yararlanmak	227	7	3,08
Yapılandırmacı öğrenme teorilerini kullanmak	227	4	1,76
Diğer	227	31	13,66

Araştırma grubunda yer alan öğretmen adaylarının “strateji” boyutundaki görüşleri incelendiğinde yüksek oranların %13,66 oranında “öğrenci ve öğretmeni aktif hale getirmek”, %7,05 oranında “bilgisayarda bilgi ve beceri artırıcı uygulama yapmak ve konu anlatmak” ve %6,61 oranında da “grup çalışması yaptırmak” şeklinde olduğu görülmektedir. Alan yazında Jacobsen tarafından ifade edilen sunuş, buluş, araştırma-inceleme stratejileri (Demirel, 2002: 58) ise öğretmen adayları tarafından çok düşük bir oranla (%5,29) ifade edilmiştir. Bununla birlikte, “dersin verimliliğini artırmak”, “öğrenciyi derste toplamak”, “güdüleyerek öğretim vermek”, “zaman yönetimi”, “öğrencilere not tutturmak”, “basitten zora doğru ders anlatımı yapmak” şeklinde çok az öğretmen adayı tarafından ifade edilen ve tabloda yer verilmeyen yanıtlarla da karşılaşmıştır. Elde edilen bu bulgulara göre strateji boyutunda öğretmen adaylarının yeterli bilgiye sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte öğrenciyi aktif hale getirmenin öğretmen adayları tarafından en yüksek oranda ifade edilmiş olması öğrenci merkezli yaklaşımların öğrenme yaşantılarında öğretmen adayları tarafından içselleştirilmeye başladığının bir göstergesidir.

Hedef Boyutundaki Görüşler

Öğretmen adaylarının bilgisayar dersinin niteliğine, işleyiş sürecine ve kazanımlarına yönelik “Hedef” genel kategorisi boyutundaki görüşlerinin yapılan içerik analizi sonucunda farklı alt kategoriler altında toplandıkları görülmüştür. Görüşlerden elde edilen bulgular alt kategoriler kapsamında Tablo 3’te verilmektedir.

Tablo 3: Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Dersinin Niteliğine, İşleyiş Sürecine ve Kazanımlarına Yönelik “Hedef” Boyutundaki Görüşleri

Kategori-1: Eğitim Bilim ve Teorisi				
İfade edilen görüş	n	f	%	
Öğrencilerin daha iyi kavrayabilmesini sağlamak	227	36	15,86	
Öğrencinin aktif olmasını sağlamak	227	33	14,54	
Dersin hayatla iç içe olmasını sağlamak	227	26	11,45	
Dersin içeriğini belirlemek	227	23	10,13	
Dersin ilgi çekmesini sağlamak	227	20	8,81	
Ders içeriğini eğlenceli hale getirmek	227	18	7,23	
Ezberi bilgilerden arındırmak – kalıcı öğrenmeyi sağlamak	227	15	6,61	
Görsel öğelerden oldukça yararlanmak	227	15	6,61	
Öğrencinin algı seviyesini arttırmak	227	10	4,41	
Nasıl öğretebilirim araştırması yapmak	227	10	4,41	
Sorulara yanıt verebilecek seviyeye ulaşmasına dikkat etmek	227	5	2,20	
Öğretmen olarak konuyu en iyi şekilde anlatmak	227	4	1,76	
Bütün öğrencilerin aynı düzeyde öğrenmelerini sağlamak	227	8	3,52	
Kategori-2: Teknolojik Yeterlilik				
İfade edilen görüş	n	f	%	
Teknolojik bilgiyi uygulamalarını sağlamak	227	37	16,30	
Bilgisayar kullanımını bilinçlendirmeye çalışmak	227	13	5,73	
Bilgisayara hâkimiyetlerini öğrenmek	227	6	2,64	
Kategori-3: Öğrencilerle İletişim				
İfade edilen görüş	n	f	%	
Bütün öğrencilere ulaşmak ve araya mesafe koymamak	227	9	3,96	
Dersi sevdirmek	227	7	3,08	
Öğrenci	227	4	1,76	
Kategori-4: İnsan Profili				
İfade edilen görüş	n	f	%	
Araştıran, sorgulayan, kendini ifade edebilen birey yetiştirmek	227	5	2,20	

Öğretmen adaylarının “hedef” boyutundaki görüşleri, çok fazla görüşün bildirilmiş olması ve bu görüşlerin benzer özellikler göstermesi nedeni ile dört farklı alt kategoride toplanmıştır. Bu alt kategoriler, “Eğitim Bilim ve Teorisi”, “Teknolojik Yeterlilik”, “Öğrencilerle İletişim” ve “İnsan Profili” şeklinde belirlenmiş ve tablolştırılmıştır. Bulgular incelendiğinde, eğitim bilim ve teorisi alt kategorisi kapsamında “öğrencilerin daha iyi kavrayabilmesini sağlamak” (%15,86), “öğrencinin daha aktif olmasını sağlamak” (%14,54), “hayatla iç içe olmayı sağlamak” (%11,45) şeklinde yüksek yüzdeye sahip görüşlerinin olduğu görülmektedir. Teknolojik yeterlilik alt kategorisinde ise “teknolojik bilgiyi uygulamalarını sağlamak” (%16,30), “bilgisayar kullanımını bilinçlendirmeye çalışmak” (%5,73), “bilgisayara hâkimiyetlerini öğrenmek” (%2,64) şeklindeki görüşler göze çarpmaktadır. Öğrencilerle iletişim alt kategorisinde “bütün öğrencilere ulaşabilmek” (%3,96), “dersi sevdirmek” (%3,08), “öğrenci” (%1,76) gibi görüşler ifade edilmiş, insan profili alt kategorisinde de beş öğretmen adayının “araştıran, sorgulayan kendini ifade eden birey yetiştirmek” (%2,20) şeklinde daha çok

bilimsel süreç becerilerine vurgu yapan görüş bildirdiği görülmüştür. Bir önceki başlık altında “strateji” boyutunda ifade edilmiş olan “öğrenciyi aktif hale getirmek” görüşünün “hedef” boyutunda da ifade edilmiş olması dikkat çekici bir bulgu olarak ortaya çıkmaktadır. Tabloda yer alan yanıtların yanı sıra öğretmen adaylarının “dersi objektif ve tarafsız öğretmek”, “öğretmeni aktif hale getirmek”, “konuların az olmasına dikkat etmek”, “grup çalışmalarını sağlamak” şeklinde görüş bildirdikleri de görülmektedir. Öğretmen adaylarının “hedef” boyutundaki görüşleri irdelendiğinde, bilgisayar derslerinin spesifik hedefleri içerisinde yer alan TBT’nin bireysel olarak etkin olarak kullanılması ve eğitim sürecine entegrasyonuna ilişkin görüşlerin oldukça sınırlı olarak ortaya konulduğu görülmektedir. Öğretmen adayları bu derse yönelik olarak ekseriyetle genel hedefler betimlemiştir.

İçerik Boyutundaki Görüşler

Öğretmen adaylarının bilgisayar dersinin niteliğine, işleyiş sürecine ve kazanımlarına yönelik “İçerik” genel kategorisi boyutundaki görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Dersinin Niteliğine, İşleyiş Sürecine ve Kazanımlarına Yönelik “İçerik” Boyutundaki Görüşleri

İfade edilen görüş	n	f	%
Bilgisayar kullanma becerilerini artırmak	227	19	8,37
Öğrencilere meslek hayatında yardımcı olmak için teknikler vermek	227	17	7,49
Konuya ilgisini çekmek	227	17	7,49
Öğrencileri analiz edip onların özelliklerine göre anlatım yapmak	227	17	7,49
İçerik hakkında bilgi vermek	227	16	7,05
Eğlenceli anlatmak	227	15	6,61
Öğrencileri sunum yapmak için görevlendirmek	227	14	6,17
Metinleri kullanmadan görsel öğelerle anlatmak	227	13	5,73
Konuları kısa ve yalın anlatmak	227	12	5,28
Öğrenciyi sıkmadan konuyu özetlemek	227	12	5,28
Günlük hayatta kullanımını kolaylaştırmak	227	11	4,85
Ders için plan hazırlayıp ona göre anlatmak	227	11	4,85
Uygulama yaptırmak	227	10	4,41
Etkili anlatmak kalıcılık sağlamak	227	9	3,96
Sosyal ve güncel konulardan anlatmak	227	8	3,52
Bilgisayar dersinin yöntem ve teknikleri	227	7	3,08
Bilgisayar yardımıyla daha fazla bilgi vermek	227	7	3,08
Eğitsel oyunlar ve simülasyonlardan yararlanmak	227	5	2,20
Öğrenciyi ders öncesi hazırlık yapmasını sağlamak	227	5	2,20
Office programlarını içerik olarak almak	227	5	2,20
Müfredata uymak	227	5	2,20
Öğrenciler esas alınarak hedefe gidilmesi	227	4	1,76
Diğer	227	25	11,01

Giriş bölümünde de ifade edildiği üzere eğitim fakültelerinde iki yarıyıl boyunca yürütülmekte olan bilgisayar derslerinde, birinci yarıyıl temel donanım ve yazılım bilgileri, işletim sistemleri, MS Office uygulamaları (Word, Excel, Powerpoint, Access) Internet kullanımı, bilişim teknolojileri gibi teknik bilgi ve uygulama içeren içerikler, ikinci yarıyıl ise bilgisayar destekli eğitim, eğitimde çoklu ortam (hypermedia) uygulamaları, uzaktan eğitim

uygulamaları, Web tabanlı öğretim, İnternet ve etik ile gelişen yeni okuryazarlıklara ilişkin daha çok eğitim bilim ve teorisine yönelik içerikler öğretmen adaylarına verilmektedir. Tablo 3 incelendiğinde ise öğretmen adaylarının “içerik” boyutunda en yüksek oranda “bilgisayar kullanma becerilerini artırmak” (%8,37), “öğrencilere meslek hayatında yardımcı olmak için teknikler vermek” (%7,49) ve “konuya ilgisini çekmek” (%7,49) şeklinde görüş bildirdikleri görülmüştür. Elde edilen bulgularda sadece beş öğretmen adayı “içerik” boyutunda kabul görebilecek “Office programlarını içerik olarak almak” görüşünü ifade etmiştir. Öğretmen adayları tarafından en yüksek orandan ifade edilen “bilgisayar kullanma becerilerini artırmak” (%8,37) görüşü aslında bir hedef cümlesiyken, öğretmen adayları tarafından “içerik” boyutunda ifade edilmiş bir görüş olarak ortaya çıkmıştır. Bu bulgulardan yola çıkarak öğretmen adaylarının içerik kavramı hakkında yetersiz bilgiye sahip oldukları ve içerik kavramını içselleştiremedikleri söylenebilir.

Yöntem Boyutundaki Görüşler

Öğretmen adaylarının bilgisayar dersinin niteliğine, işleyiş sürecine ve kazanımlarına yönelik “Yöntem” genel kategorisi boyutundaki görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 5’te verilmektedir.

Tablo 5: Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Dersinin Niteliğine, İşleyiş Sürecine ve Kazanımlarına Yönelik “Yöntem” Boyutundaki Görüşleri

İfade edilen görüş	n	f	%
Grup çalışması yaptırmak	227	56	24,67
Görsel öğelerden yararlanmak	227	37	16,30
Soru-cevap	227	28	12,33
Uygulamalar yaptırmak	227	22	9,69
Dersi zevkli hale getirmek	227	22	9,69
Öğrenciyi aktif hale getirmek	227	21	9,25
Araştırmaya teşvik etmek	227	14	6,17
Tartışma yöntemi uygulamak	227	13	5,73
Öğretmen anlatması	227	11	4,85
Eğitsel oyunlardan yararlanmak	227	11	4,85
Öğrencinin yeterli bilgiye sahip olduğundan emin olmak	227	10	4,41
Günlük hayattan yararlanarak çalışma yapmak	227	10	4,41
Öğrenci merkezli etkili ders işlemek	227	9	3,96
Öğrencilerle daha yakından ilgilenmek	227	8	3,52
Bireyselliği ön plana çıkarmak	227	7	3,08
Konu anlatan öğrenciye müdahale etmek	227	6	2,64
Yapılandırıcılığa yönelik teknikler uygulamak	227	6	2,64
Bilgisayar kullanmak (teknolojiden yararlanmak)	227	5	2,20
Bilgisayar hâkimiyeti kazandırmak	227	4	1,76
Ders sonunda konu hakkında beyin fırtınası yaptırmak	227	4	1,76
Sunu yoluyla anlatım yaptırmak	227	4	1,76
Önce öğretmen sonra öğrenci anlatımı	227	4	1,76
Diğer	227	40	17,62

Bilindiği üzere yöntem kavramı alan yazında farklı şekillerde ifade edilmektedir. Oğuzkan’a (1993: 166) göre yöntem, bir sorunu çözmek, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen ve izlenen düzenli yoldur (Akt. Demirel, 2002: 59). Eğitim ortamında öğrenme

yaşantılarında öğretmen tarafından uygun yöntemlerin seçilmesi, öğretmenlerin çok farklı yöntemleri tanımları ve kullanabilmeleri ile mümkün görülmektedir (Demirel, 2002: 60). Öğretmen adayları almış oldukları bilgisayar eğitimi süresince farklı yöntem ve tekniklerle derslerini yürütmüşlerdir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının Tablo 4’de yer alan “yöntem” boyutundaki görüşleri irdelendiğinde, sınıf ortamında dersi işleme sürecinde elde ettikleri deneyimlerine paralel olarak diğer boyutlarla kıyaslandığında yöntem hakkında daha fazla bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Öğretmen adayları yüksek oranda “grup çalışması yaptırmak” (%24,67), “görsel öğelerden yararlanmak” (%16,30), “soru-cevap” (%12,33), “uygulamalar yaptırmak” (%9,69), “dersi zevkli hale getirmek” (%9,69) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının “bilgisayar hâkimiyeti kazandırmak” (% 1,76), “sunu yoluyla anlatım yaptırmak” (% 1,76), “ders sonunda konu hakkında beyin fırtınası yaptırmak” (% 1,76) gibi düşük oranlı görüşlerine dair bulgularla da karşılaşmaktadır. Öğretmen adaylarından bir kaçının yöntem boyutunda geziler düzenlemek, ödev vermek, dosya hazırlamak, buluş yöntemini kullanmak ve stratejisini yürütmek gibi görüşleri de söz konusudur. Öğretmen adayları bu boyutta bilgisayar derslerinde gerçekleştirdikleri etkinliklerle ilişkili olarak kullanılan yöntemleri sıralamışlardır.

Ölçme ve Değerlendirme Boyutundaki Görüşler

Araştırmada son olarak öğretmen adaylarının bilgisayar dersinin niteliğine, işleyiş sürecine ve kazanımlarına yönelik “Ölçme ve Değerlendirme” genel kategorisi boyutundaki görüşleri irdelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 6’da verilmektedir.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Dersinin Niteliğine, İşleyiş Sürecine ve Kazanımlarına Yönelik “Ölçme ve Değerlendirme” Boyutundaki Görüşleri

İfade edilen görüş	n	f	%
Derse katılımı ve saygısı	227	50	22,03
Uygulamalara göre	227	41	18,06
Sınav kâğıtlarına göre	227	24	10,57
Konu sonunda test uygulaması	227	20	8,81
Ödev tabi tutarak (dosya, portfolyo ve rapor)	227	20	8,81
Sınavı test yapmak	227	20	8,81
Konu sonunda soru sormak	227	19	8,37
Sınavı klasik yapmak	227	15	6,61
Test ve klasik soru hazırlamak	227	11	4,85
Yapılan etkinlikler	227	7	3,08
Boşluk doldurmalı sorular sormak	227	7	3,08
Bireysel değerlendirme yapmak	227	6	2,64
Konu sonunda tekrar	227	5	2,20
Sınav kâğıtlarını kişiye göre okumak	227	5	2,20
Ders içine sorulan soruları sınavda sormak	227	4	1,76
Cevap alınan sorulara ödül vermek	227	4	1,76
Geri dönüt almaya çalışmak, düzeltmek	227	4	1,76
Sözlü sınav tabi tutmak	227	4	1,76
İnternet sitesine soru verip çalışmalarını istemek	227	4	1,76
Dersten kazanımlarını öğrenmek	227	4	1,76
Diğer	227	29	12,78

Tablo 6 incelendiğinde öğretmen adaylarının “ölçme ve değerlendirme” boyutunda %22,03 oranında “derse katılımı ve saygısı”, %18,06 oranında “uygulamalara göre” , %10,57 oranında “sınav kâğıtlarına göre”, %8,81 oranında da “ödev tabi tutarak (dosya, portfolyo ve rapor)” şeklindeki görüşleri ile karşılaşmaktadır. Bununla birlikte düşük oranlı olsa da “bireysel değerlendirme yapmak” (%2,64), “konu sonunda tekrar” (%2,20), “ders içine sorulan soruları sınavda sormak” (%1,76) şeklinde alternatif ölçme ve değerlendirme seçeneklerinin de görüş olarak bildirildiği görülmektedir. Öğretmen adayları ölçme ve değerlendirme boyutunda sınavda soru sayısını fazla tutmak, kolay ve ilgi çekici sorular sormak, bilgi yarışması yapmak ve hem yorum hem bilgi sorusu sormak gibi görüşleri de ortaya koymuşlardır. Bir önceki başlık altında da ifade edildiği üzere, öğretmen adaylarının bu boyutta da dersi yürüten öğretim elemanının süreç içerisinde kullanmış olduğu ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının etkisinde kaldıkları görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Teknolojideki değişimin sınır tanımaz bir durum aldığı, bu duruma paralel olarak da bilgi üretiminin hızlı bir artış gösterdiği günümüz toplumlarında bireylerin teknolojiden bağımsız olarak hareket etmeleri neredeyse imkânsız hale gelmiş durumdadır. Doğumdan itibaren teknoloji ile tanışan bireyler süreç içerisinde pek çok farklı teknolojiyi gündelik yaşamlarında, iş ortamlarında etkin bir biçimde kullanmaktadır. Bu durum eğitim kurumlarında da bu teknolojilerin gerek yönetsel, gerek organizasyonel gerekse eğitimsel boyutlarda kullanım yaygınlığını sürekli olarak arttırmaktadır. Öğretmenler özellikle bilgisayar teknolojisi ile iç içe yaşamakta, sınıflar projeksiyon cihazları, akıllı tahtalar ile donatılmakta, interaktif uygulamalar çeşitli platformlar aracılığı ile etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Dünyada özellikle eğitim ortamlarında etkin bir biçimde kullanılan teknolojilerin, ülkemizdeki kullanımının ise istenilen düzeyde olmadığı düşünülmektedir. Alan yazında yapılan çalışmalar bu durumun nedenlerini farklı boyutlarda ortaya çıkarmaktadır. Eğitim sürecinin en önemli değişkeni olarak düşünülen öğretmenlerin teknolojiye ilişkin tutumları, yeterlikleri, kaygı düzeyleri ve olanakları; eğitim kurumlarının donanımsal özellikleri; teknolojinin kullanımına olanak tanıyacak ders materyallerinin, yazılımlarının yetersiz oluşu gibi pek çok neden teknolojinin eğitim sürecinde kullanımını etkileyen boyutlar olarak ele alınmaktadır. Ele alınan bu boyutlardan özellikle öğretmenlerin teknoloji yeterlikleri ve teknolojiye yönelik olarak geliştirmiş oldukları şemalar önemli görülmektedir. Dolayısıyla hizmet öncesinde almış oldukları eğitimde öğretmenlerin teknolojileri kullanmalarına olanak tanıyacak ve onların teknolojiye yönelik yeterliklerini ve tutumlarını arttıracak yaşantılar düzenlenmelidir.

Araştırmada Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesinde farklı programlarda öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının TBT'ye ve TBT'nin eğitim alanında kullanımına yönelik olarak kazanımları elde ettikleri bilgisayar derslerinin niteliğine, işleyiş sürecine ve kazanımlarına ilişkin görüşleri çeşitli boyutlar çerçevesinde irdelenmiştir. Öğretmenlik hayatında teknolojiyi etkin bir biçimde kullanması beklenen öğretmenlerin hizmet öncesi dönemde teknoloji yeterliklerini arttırması ve teknolojiye ilişkin olumlu yaklaşım ve tutum geliştirmesi beklenen bilgisayar derslerinin araştırma kapsamında öğretmen adaylarının penceresinden bakılarak tartışılması önemli görülmektedir. Bu bağlamda çalışma sonucunda elde edilen sonuçlar ve yapılan tartışmalar aşağıda kısaca özetlenmektedir.

Araştırmada öğretmen adaylarının bilgisayar derslerinin niteliğine, işleyiş sürecine ve kazanımlarına ilişkin görüşleri giriş bölümünde de ifade edildiği üzere “Strateji”, “Hedef”, “İçerik”, “Yöntem” ile “Ölçme ve Değerlendirme” genel kategorileri kapsamında ele alınmış ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma bulgularında öğretmen adaylarının bu kavramları içselleştirmedikleri ve birbiriyle karıştırdıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Bilgisayar derslerinin öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri lisans programının ders planlarına göre birinci ya da ikinci sınıfta olması, dolayısıyla görüşlerin derslerin işlenmesinin ardından bu sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarından alınmış olması, öğretmen adaylarının yukarıda ifade edilen genel kategoriler çerçevesinde geçerli görüş belirtmeleri açısından sınırlılık oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının eğitim bilim ve teorisine ilişkin dersleri bu sınıf düzeylerinde sınırlı düzeyde almış olmalarının bu duruma neden olduğu düşünülmektedir. Araştırmada ele alınan “Strateji”, “Hedef”, “İçerik”, “Yöntem” ile “Ölçme ve Değerlendirme” kavramları sadece hizmet öncesi eğitimde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları tarafından değil, hizmet sektöründe görev yapmakta olan öğretmenlerde tarafından da karıştırılan kavramlar olarak ortaya çıkmaktadır. Nitekim Demir ve Özden tarafından 2013 yılında gerçekleştirilen çalışmada sınıf öğretmenlerinin, öğretimsel stratejilere, yöntemlere ve tekniklere ilişkin görüşleri incelenmiş, araştırma sonunda, sınıf öğretmenlerinin, strateji, yöntem ve teknik kavramlarına ilişkin tanımlamalarının hatalı ve eksik olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Taşkaya ve Bal’ın (2009) sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretim yöntemlerine ilişkin görüşlerini saptamak amacı ile 24 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirmiş oldukları çalışmada da öğretmenlerin “öğretim stratejisi” ile “öğretim yöntemi” kavramlarını karıştırdıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğretmen adaylarının “Strateji” boyutundaki görüşleri incelendiğinde alan yazında yer alan strateji başlıklarına ilişkin ifadelerin % 12 ile sınırlı kaldığı görülmüştür. “Strateji” boyutundaki görüşler incelendiğinde “grup çalışması” (%6.61), “sunuş, araştırma-inceleme, buluş” (%5.29) ifadeleri öğretim stratejisi olarak kabul edilebilecek görüşler olarak ortaya çıkmaktadır. Özer’in (2013) son sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adayları ile gerçekleştirmiş olduğu çalışmada da bu ifadeler öğretmen adayları tarafından en yüksek oranda bilinen stratejiler olarak ortaya çıkmaktadır. “Hedef” boyutunda daha çok genel hedeflere değindikleri, bilgisayar dersi özel hedeflerine yönelik görüş bildirmedikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının “İçerik” boyutundaki görüşleri incelendiğinde ise dikkate alınabilir görüş olarak sadece 5 öğretmen adayının (%2.20) “Office programlarını içerik olarak alma” görüşü bu boyuta yönelik kabul edilebilir bir ifade şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Öğretmen adaylarının “Yöntem” boyutunda, bu boyutla ilişkili olmayan çok farklı sayıda görüş ortaya koyduğu görülmektedir. Öğretmen adayları kullanılacak yöntem olarak en yüksek oranda “grup çalışması yaptıрма” (%24.67), “görsel öğelerden yararlanma” (%16.3) ve “soru-cevap” (%12.33) görüşlerini ortaya koymuşlardır. Bu sonuç Sakallı, Hürsen ve Özçınar’ın (2007) yine öğretmen adayları ile gerçekleştirmiş oldukları çalışma ile paralel sonuçlar ortaya koymaktadır. İlgili çalışmada öğretmen adaylarının gözlemlerine göre öğretmenler derslerinde düz anlatım, soru-cevap, işbirlikli öğrenme, problem çözme, gösterip yaptıрма, proje, örnek olay inceleme, tartışma, benzetim, bilgisayar destekli eğitim gibi yöntemleri sık ve orta sıklık düzeyinde kullanmaktadırlar. Benzer şekilde Özer (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da öğretmen adaylarının yüksek oranda “Grup

Çalışması" (%85.8), "Anlatım" (%84), "Beyin Fırtınası" (%79.8), "Gösterip Yaptırma" (%78.5), "Örnek Olay" (%76.6), "Soru Cevap" (%76.4), "Kavram Haritaları" (%75.8), "Rol Oynama" (%75), "Gezi-Gözlem" (%74.8), ve "Tartışma Yöntemi (%74.8)" gibi yöntemleri bildiklerini ifade ettikleri görülmektedir. Bununla birlikte öğretmen adayları "Yöntem" boyutunda "dersi zevkli hale getirme", "öğrencilerle yakından ilgilenme", "öğrencinin bilgisini ölçme", "bireyselliği ön plana çıkarma" ve "bilgisayar hâkimiyeti kazandırabilme" gibi ifadelerde bulunmuşlardır.

"Ölçme ve Değerlendirme" boyutunda ise öğretmen adayları tarafından "öğrencinin derse katılımı, öğretmene saygısı" (%22.03), "uygulamalar" (%18.06) ile "sınav ya da ödev değerlendirmeleri" en fazla değerlendirmeye değer bulunan ölçütler olarak ön planda çıkmaktadır. Elde edilen bu sonuçlar irdelendiğinde öğretmen adaylarının ekseriyetle klasik değerlendirme biçimlerini tercih ettikleri görülmektedir. Bu durum öğretmen adaylarının geçmiş yaşantılarında bu tür ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ile daha çok karşı karşıya kaldıkları şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte bazı öğretmen adaylarının alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarından olan portfolyo, etkinlik değerlendirmesi gibi sürece yönelik ölçme ve değerlendirmeye vurgu yapan görüşler bildirdikleri görülmektedir. Yeşilyurt ve Yaraş (2011) da öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin algıladıkları bilgi düzeylerini değerlendirdikleri çalışmada benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Öğretmen adayları "Yöntem" ile "Ölçme ve Değerlendirme" boyutlarında diğer boyutlara göre alan yazındaki bu boyutların karşılığı olarak ortaya konulan etkinliklere daha fazla vurgu yapmışlardır. Dolayısıyla eğitim bilim ve teorisi açısından daha doğru görüşler bildirmişlerdir. Dersleri yürüten öğretim elemanın derslerin işleyişinde ve değerlendirmesinde gerçekleştirdiği etkinliklerin öğretmen adayları tarafından içselleştirmiş olmasının bu durumun nedeni olabileceği düşünülmektedir.

Bütün bu sonuçlardan yola çıkarak benzer bir çalışmanın öğretmen adayları tarafından eğitim bilim ve teorisi derslerinin tamamlandığı lisans öğretimi sonunda tekrarlanması ve bu iki çalışmanın karşılaştırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Akpınar, Y. (2003). Öğretmenlerin yeni bilgi teknolojileri kullanımında yükseköğretimin etkisi: İstanbul okulları örneği. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(2), 79-96.

Alkan, C. (2005). *Eğitim teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Angeli, C., & Valanides, N. (2009). Epistemological and methodological issues for the conceptualization, development, and assessment of ICT-TPCK: Advances in technological pedagogical content knowledge (TPCK). *Computers & Education*, 52(1), 154-168.

- Atılğan, D. (2006). "İletişim teknolojileri çağında değişen bilgi hizmetleri". 1. Uluslararası Bilgi Hizmetleri Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri. (25-26 May 2006.) (Unpublished) [Conference paper]. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Bacanak, A., Karamustafaoğlu, O., ve Köse, S. (2003). Yeni bir bakış: Eğitimde teknoloji okuryazarlığı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 191-196.
- Balkı, E., ve Saban, A. (2009). Öğretmenlerin bilişim teknolojilerine ilişkin algıları ve uygulamaları: Özel Esentepe İlköğretim Okulu örneği. *İlköğretim Online*, 8(3), 771-781.
- Cüre, F., ve Özden, N. (2008). Öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) uygulama başarıları ve BİT'e yönelik tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 41-53.
- Çubukçu, Z. (2011). Yaşam boyu öğrenmenin gereği olarak bilgi ve iletişim teknolojileri. *e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA)-Education Sciences*, 6 (1), 1023-1038.
- Demir, S., ve Özden, S. (2013). Sınıf öğretmenlerinin öğretimsel stratejilere yöntemlere ve tekniklere ilişkin görüşleri: Hayat bilgisi dersine yönelik tanılayıcı bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 59-75.
- Demirel, Ö. (2002). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kılıncı, A., ve Salman, S. (2006). Fen ve matematik alanları öğretmen adaylarında bilgisayar okuryazarlığı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 150-166.
- Krueger, K., Hansen, L., & Smaldino, S. (2000). Preservice teacher technology competencies. *TechTrends*, 44(3), 47-50.
- Kurbanoğlu, S., ve Akkoyunlu, B. (2001). Öğrencilere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 81-87.
- Menzi, N., Çalışkan, E., ve Çetin, O. (2012). Öğretmen adaylarının teknoloji yeterliliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International (AJESI)*, 2(1), 1-18.
- Ottenbreit-Leftwich, A. T., Glazewski, K. D., Newby, T. J., & Ertmer, P. A. (2010). Teacher value beliefs associated with using technology: Addressing professional and student needs. *Computers & Education*, 55(3), 1321-1335.
- Özarlan, M., Çetin, G., ve Sarıtaş, T. (2013). Biyoloji, fizik ve kimya öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumları. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 10(2), 85-100.
- Özer, B. (2014). Eğitim Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Öğretim Yöntemlerinin Farkında Olma ve Kullanma Düzeyleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(24), 197-211.

- Özmen, F., ve Denктаş, Y. (2012). Bilişim teknolojilerinin okulların örgütsel öğrenmesindeki rolü. *e-Journal of New World Sciences Academy (NWSA)-Education Sciences*, 7(2), 859-868
- Percival, F., & Ellington, H. (1988). *A handbook of educational technology (2nd Ed.)*. London: Kogan Page.
- Sadi, S., Şekerci, A. R., Kurban, B., Topu, F. B., Demirel, T., Tosun, C., ... ve Göktaş, Y. (2008). Öğretmen eğitiminde teknolojinin etkin kullanımı: Öğretim elemanları ve öğretmen adaylarının görüşleri. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(3), 43-49.
- Sakallı, M., Hürsen, Ç., ve Özçınar, Z. (2007). Öğretmen adaylarının gözlemine göre öğretmenlerin öğretim yöntemlerini kullanma sıklıkları. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 2(1), 1-8.
- Sang, G., Valcke, M., Braak, J. V., & Tondeur, J. (2010). Student teachers' thinking processes and ICT integration: Predictors of prospective teaching behaviors with educational technology. *Computers & Education*, 54(1), 103-112.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen yeterlilikleri ve mesleki gelişim. *Eğitim Dergisi*, 58, 40-41.
- Taşkaya, S. M., ve Bal, T. (2009). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretim yöntemlerine ilişkin görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 173-185.
- Türnüklü, A. (2001). Eğitim bilim alanında aynı araştırma sorusunu yanıtlamak için farklı araştırma tekniklerin birlikte kullanılması. *Eğitim ve Bilim*, 26(120), 8-13.
- Usta, E., ve Korkmaz, Ö. (2010). Öğretmen adaylarının bilgisayar yeterlikleri ve teknoloji kullanımına ilişkin algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1335-1349.
- Waight, N., & Abd-El-Khalick, F. (2007). The impact of technology on the enactment of "inquiry" in a technology enthusiast's sixth grade science classroom. *Journal of Research in Science Teaching*, 44(1), 154-182.
- Yeşilyurt, E., ve Yaraş, Z. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin algıladıkları bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 12(4), 95-118.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yücel, A. S., ve Devocioğlu, S. (2011). "Spor eğitiminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı". 5. *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri*. (22-24 Eylül 2011). Elazığ: Fırat Üniversitesi.

EXTENDED SUMMARY

Introduction

In today's world technological change has no boundaries and in line with the situation information production shows a rapid increase. Therefore, in today's societies it has become almost impossible for individuals to act independently from technology. Acquainted with technology since birth, individuals have been using different kinds of technology in their daily lives and in their work environments. This increases the use of these technologies in educational institutions. Teachers' lives are intertwined with technology; the classrooms are equipped with projection devices, smart boards; interactive applications are used effectively through various platforms. It is believed that the usage of technologies that have been effectively used in educational setting in the world is not at a desired level in our country. The studies done in the literature put forward the reasons for this. Teacher attitudes towards technology, their competencies, anxiety levels, facilities, hardware characteristics of the educational institutions and inadequacy of the course materials and software is considered to be factors affecting the usage of technology in the education process. Among these factors, teachers' technology competencies and their schemes towards technology seems to be important. Therefore, during their undergraduate work, teachers should be presented with the opportunities to use technology and also presented with experiences that increase their competences and attitudes towards technology.

Purpose and Significance

In this study, the views of teachers candidates studying at various departments of Nigde University's Faculty of Education on Basic Information Technologies and the quality, functioning process and objectives of the computer courses where they attain the objectives related to Basic Information Technologies usage in the education field were discussed. In this context, it was aimed to give a description of the quality, functioning process and objectives of the computer courses they attended. At this point, the problem of the study was determined as "What are the views of the teacher candidates attending the Faculty of Education and taking the computer courses on the quality, functioning process and objectives of the computer courses they attend?"

Teachers will use technology effectively during their career. Hence, it is important to increase the technology competences of teacher candidates and looking from teacher candidates' perspective it is also important to discuss the computer courses that are expected to develop a positive approach and attitude towards technology.

Method

The study was designed qualitatively. The study group is made up of 227 first-year and second-year teacher candidates studying at various departments of the Nigde University's Faculty of Education during the 2012-2013 academic year. At the end of their computer courses, the candidates were asked to express their views on the quality, functioning process and objectives of the computer courses they attended in writing. Their views

were categorized under “Strategy”, “Objective”, “Content”, “Method” and “Assessment and Evaluation”. The data obtained from the written texts were subjected to content analysis.

For reliability, after analyzing the answers given to the questions, data was coded in specific categories. Coding process is repeated at different intervals. The percentages of views collected under sub-categories were presented numerically and interpreted.

Results

In the study, teacher candidates’ views on the quality, functioning process and objectives of the computer courses were grouped under general categories of “Strategy”, “Objective”, “Content”, “Method” and “Assessment and Evaluation” and were subjected to content analysis. According to the study data, it was found that the teacher candidates did not internalize these concepts and they confused some concepts with each other. When teacher candidates’ views under the “Strategy” category examined, statements related to strategy titles in the literature were found to be limited to 12%. Under the “Objective” category, it was found that candidates mentioned only general objectives but did not mention specific objectives related to the computer courses. When the participants’ views about the “Content” category were examined, only five teacher candidates’ (2.20%) views were worth being taken into consideration. “Putting Office programs into the curriculum” view mentioned by these five students was found to be acceptable related to the “Content” category. Under the “Method” category, candidates put forward different views that were not related to the category. Under the “Assessment and Evaluation” category, “participation of the student to the course”, “respect to the teacher” and “evaluation of exams and homework” were found to be worthy of analysis.

Discussion and Conclusions

Teacher candidates being first-year or second-year and therefore taking expressing their views after they have taken the computer courses is a limitation for them to express their views under “Strategy”, “Objective”, “Content”, “Method” and “Assessment and Evaluation” categories. Candidates have taken limited courses on educational sciences and theory at these years. This is believed to be the cause of this.

Compared to the other categories, under the “Method” and “Assessment and Evaluation” categories, teacher candidates put more emphasis on the activities given as the equivalent of these categories in the literature. Hence, they expressed more accurate views in terms of educational science and theory. Internalization of the activities carried out by the courses’ teachers during the course’s functioning and evaluation is thought to be the reason of this.